

Латиш Анна Валеріївна
курсант 2 курсу факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОРІВНЯННЯ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ПРО МІЛІЦІЮ ТА ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ. ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАКОНІВ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Протягом останніх трьох років на території України було проведено ряд реформ у різних сферах діяльності державних органів. Навесні 2014 року розпочалося проведення реформ у силовому блоці державних органів з метою викоринення корупції та беззаконня у судовій та правоохоронній системах.

Першим заступником міністра внутрішніх справ було призначено Еку Згуладзе, що відіграло значущу роль у створення та розвитку поліції. Впродовж 2014-2015 років активно розроблявся Закон України «Про Національну поліцію». Замість старої міліції охороняти права і свободи людини, протидіяти злочинності, підтримувати публічний порядок та громадську безпеку розпочала парафія Національної поліції. Дане дослідження важливе для розуміння принципів діяльності поліції, допомагає визначити основні відмінності Національної поліції від міліції, порівняти засади діяльності, повноваження та функції.

Основна відмінність поліції від міліції полягає в тому, що поліція – не репресивний і не каральний орган на відміну від радянської міліції, основною діяльністю Національної поліції є забезпечення публічної безпеки і порядку. У визначенні сказано, що Національна поліція України (поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. [1]

Визначення міліції суттєво відрізняється. Таким чином підкреслюючи каральну функцію цього правоохоронного органу. Міліція в Україні - державний озброєний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань. [2]

На поліцейського покладається набагато менший обсяг зобов'язань, в першу чергу направлений на допомогу громадянам, а саме неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського. Іншими словами, правовою основою діяльності поліції є Конституція України, а всі закони України та інші нормативно-правові акти

не повинні суперечити Конституції України. Поліцейському заборонено виконувати незаконні та явно злочинні накази.

В розділі 2 Закону «Про національну поліцію» на відміну від ст. 3 Закону України «Про міліцію», міститься розширений перелік з повним визначенням принципів діяльності поліції, до яких належить верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політична нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства, безперервність. Таким чином слід звернути увагу на те, що в новому законі чітко визначені принципи діяльності поліції які відповідають Конституції України. Так принцип верховенства права знаходить своє відображення у ч. 1 ст. 3 Конституції України, а саме людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. [3]

Ч. 2 ст. 3 Конституції України відображена у ст. 7 ЗУ «Про Національну поліцію» Дотримання прав і свобод людини.

Принцип законності (ст. 8 ЗУ «Про Національну поліцію»): Поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України. [1]

Таким чином при створення та прийнятті Закону України «Про Національну поліцію» Верховна Рада України спиралася на Конституцію України, що відобразилося у змісті прийнятого закону. Завдяки цьому даний закон є демократичним, спрямованим на попередження злочинів, діяльність поліції базується на засадах Конституції України та не суперечить їй.

Також слід звернути увагу, що в новому законі чітко прописані всі поліцейські заходи, які уповноважені застосовувати поліцейські відповідно до покладених на них обов'язків. Чітко зазначений порядок застосування визначених в законі поліцейських заходів (превентивних та примусових), зазначені умови застосування фізичної сили та спеціальних засобів, прописано умови застосування та використання вогнепальної зброї. Раніше це все визначалося в інструкціях, якими керувалася міліція у своїй діяльності.

Зміни відбулися і у складі правоохоронного органу. Так раніше існувала: кримінальна міліція, міліція громадської безпеки, державна автомобільна інспекція, міліція охорони, судова міліція, внутрішньої безпеки, міліція особливого призначення, а також у визначених законом випадках Міністерством внутрішніх справ України могли створюватись спеціальні підрозділи міліції. [2]

Згідно з законом у нову поліцію входить низка підрозділів: кримінальна поліція (оперативні підрозділи); патрульна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція (виконання завдань на закритих режимних об'єктах); поліція особливого призначення (спецпідрозділ).

Окрім службових собак, які передбачалися в ЗУ «Про міліцію» у поліції передбачено використання і службових коней.

Новим законом передбачено і те, що крім вогнепальної зброї, поліцейський може мати ще й травматичну або іншу зброю несмертельної дії.

Не можна не звернути увагу, що окрім службового посвідчення, поліцейський має ще й жетон із спеціальним ідентифікаційним номером. Поліцейському заборонено заважати громадянам фіксувати цей номер. Цей номер є унікальним і кожна людина буде знати, на кого конкретно скаржитися. Також ці номери зазначаються на формі всіх спецпідрозділів чи на шолом, які також можуть бути зафіксовані. В законі визначено носіння цих жетонів на однострої поліцейського та якщо поліцейський виконує завдання у цивільному одязі.

Вперше в ЗУ «Про Національну поліцію» введено поняття «превентивні поліцейські заходи», а також чітко визначено їх перелік та умови застосування.

Частиною 2 статті 31 Закону України «Про національну поліцію» також визначено, що під час проведення превентивних поліцейських заходів поліція зобов'язана повідомити особі про причини застосування до неї превентивних заходів, а також довести до її відома нормативно-правові акти, на підставі яких застосовуються такі заходи. [1]

Одна з головних переваг нової поліції – орієнтація на партнерські відносини з громадськістю, у той час, як на міліцію громадськість мала мінімальний вплив.

ЗУ «Про Національну поліцію» містить розширений перелік з повним визначенням принципів діяльності поліції, до яких належить верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політична нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства, безперервність. [1]

Відбір поліцейських повністю відрізняється від прийняття на службу до міліції. В законі «Про поліцію» передбачено конкурс для майбутніх поліцейських, яких відбиратимуть поліцейські комісії із представників Міністерства внутрішніх справ керівників поліції.

Отже, при детальному вивченні Національної поліції існує безліч рис які відрізняють її від радянської та пострадянської міліції. Основними з них є відмінність у понятті, функціях, повноваженнях та засадах діяльності, правовій основі, також зміни відбули і у самій структурі поліції, правилах прийому до поліції. Таким чином можна говорити про значні зміни які відбулися протягом досить короткого часу та відбуваються і нині. Національна поліція новий правоохоронний орган основним завданням якого є забезпечення публічної безпеки і порядку.

1. Закон України « Про Національну поліцію » від 02.07.2015 [Електронний ресурс: Офіційний сайт Верховної Ради України].- Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Закон України « Про міліцію» від 20.12.1990 [Електронний ресурс: Офіційний сайт Верховної Ради України].- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-12>

3. Конституція України прийнята 28.06.1996 [Електронний ресурс: Офіційний сайт Верховної Ради України].- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

Литвин О.Я.

Херсонський факультет ОДУВС, студентка

Бараненко Р.В.

Херсонський факультет ОДУВС,
професор кафедри, кандидат технічних наук, доцент

ЧИ МОЖЛИВА УСПІШНА ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИНАМ?

Протидія злочинам правоохоронними органами України безумовно межує з її превентивним аспектом діяльності. Оскільки для зменшення кількості скоєних правопорушень необхідно звертати увагу на ті злочини, що готуються, як у матеріальному, так і формальному плані. Щодо першого випадку, то це є кримінально караним діянням, що дає змогу протидіяти вчиненню злочинів ще на етапі підготовки до нього. Однак, говорячи про формальний план готування вчинення злочинного діяння, мається на увазі виникнення замислу переходу на іншу сторону Закону. Саме з цього моменту повинна починатися протидія злочинним посяганням.

У своєму загальному вигляді протидія правопорушенню означає перешкоджання його подальшому вчиненню. Але якби на сучасному етапі розвитку правоохоронної системи України ця її галузь була успішною, то проблеми б не виникало. Однак що стало цьому причиною? Якщо збільшити кількісний склад працівників правоохоронних органів, то похідним від цього буде інше – зниження якісного критерію, тобто сумбур, який виникне в результаті, породить низку інших проблем. А отже, необхідно знайти інше вирішення поставленого завдання.

По-перше, для успішної протидії необхідна досить розвинута превентивна діяльність, що повинна бути спрямована на виховання правового суспільства в цілому та зверненні уваги на окремі аспекти загального поняття добра і зла в праві. Тобто припинення правопорушення повинно починатися з недопущення його вчинення. Для цього доцільним буде низка заходів щодо введення як складової навчальної програми предмета права окремо та його лінійного тлумачення в інших галузях наук,